

Udskriftsdato: 19. december 2025

2017/1 BTL 50 (Gældende)

**Betænkning over Forslag til lov om ændring af lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om folkehøjskoler (Lempelse af tilskudsbetingelser for bygninger og arealer, varetagelse af opgaver ud over skole- og undervisningsvirksomhed m.v.)**

---

Ministerium: Folketinget

## Betænkning

over

### Forslag til lov om ændring af lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om folkehøjskoler

(Lempelse af tilskudsbetingelser for bygninger og arealer, varetagelse af opgaver ud over skole- og undervisningsvirksomhed m.v.)

[af undervisningsministeren (Merete Riisager)]

#### 1. Ændringsforslag

Der er stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget. Udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 og 2, og Socialdemokratiets, Enhedslistens, Alternativets, Radikale Venstres og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 3 og 4.

#### 2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 5. oktober 2017 og var til 1. behandling den 13. oktober 2017. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Undervisningsudvalget.

##### *Møder*

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

##### *Høring*

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og undervisningsministeren sendte den 12. juni 2017 dette udkast til udvalget, jf. UNU alm. del – bilag 123 (folketingsåret 2016-17). Den 5. oktober 2017 sendte undervisningsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

##### *Skriftlige henvendelser*

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra Sammenslutningen af Danske Småøer og Magleby Fri- og Efterskole.

Undervisningsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

##### *Spørgsmål*

Udvalget har stillet 2 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

#### 3. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (DF, V, LA og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af udvalget stillede ændringsforslag. Flertallet vil stemme imod de under nr. 3 og 4 stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (S, EL, ALT, RV og SF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

#### 4. Ændringsforslag med bemærkninger

##### Ændringsforslag

##### Til § 1

Af udvalget:

1) I det under *nr. 3* foreslåede § 6, *stk. 1, nr. 5*, indsættes efter »dog *stk. 3*«: »og § 6 d«.  
[Konsekvensændring]

2) Efter den under *nr. 6* foreslåede § 6 c indsættes:

»§ 6 d. Undervisningsministeren kan uanset § 6, *stk. 1, nr. 5*, godkende, at en efterskole kan anvende bygninger og arealer, som ligger på en småø, jf. *stk. 2*, og i samme kommune som efterskolen.

*Stk. 2.* Bestemmelsen i *stk. 1* omfatter følgende småøer: Agersø, Anholt, Askø inklusive Lilleø, Avernakø, Barsø, Birkholm, Bjørnø, Baagø, Drejø, Egholm, Endelave, Fejø, Femø, Fur, Hjarnø, Hjortø, Lyø, Mandø, Nekselø, Omø, Orø, Sejerø, Skarø, Strynø, Tunø, Venø og Aarø.

*Stk. 3.* Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om betingelser for godkendelser efter *stk. 1*.«  
[Efterskoler kan oprette afdelinger på småøer]

Af et mindretal (S, EL, ALT, RV og SF):

3) *Nr. 7* affattes således:

»7. § 23 a, *stk. 1*, affattes således:

»Staten yder til efterskoler et særligt tilskud ud fra antallet af årselever, hvor der i årselevberegningen kun medgår elever, som er indvandrere fra ikkevestlige lande og Albanien, Bosnien-Herzegovina, Serbien, Montenegro, Kroatien og Makedonien samt efterkommere af indvandrere fra disse lande, herunder flygtninge omfattet af lov om integration af udlændinge i Danmark og disse flygtnings børn. Der kan højst ydes tilskud efter denne bestemmelse til 10 pct. af skolens årselevtal.««

[Tillægstakst på 10 pct. til en gruppe af elever, som er indvandrere fra visse lande, og ophævelse af krav om kurser på mindst 12 uger]

4) Efter *nr. 7* indsættes som nyt nummer:

»01. I § 23 a, *stk. 6*, indsættes som 2. pkt.:

»Tilskuddet ydes til elever, som har varig eller midlertidig opholdstilladelse i Danmark.««  
[Tillægstakst til danskundervisning også for tosprogede elever med midlertidig opholdstilladelse].

##### Bemærkninger

##### Til nr. 1

Der er tale om en lovteknisk konsekvensændring som følge af indsættelsen af den foreslående § 6 d, jf. ændringsforslag nr. 2.

##### Til nr. 2

I det fremsatte lovforslag foreslås det i § 6, *stk. 1*, at en skoles bygninger og arealer fremover hovedsagelig skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Med dette ændringsforslag foreslår udvalget, at der i lovgivningen indskrives en undtagelse/dispositions mulighed for øerne under Sammenslutningen af Danske Småøer, som der også er gennemført på friskoleområdet ved L 63, folketingsåret 2015-16, forslag

til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Bedre rammer for skoletilbud på 27 småøer).

Ændringsforslaget giver undervisningsministeren mulighed for at godkende, at en efterskole beliggende på fastlandet eller en større ø kan oprette en afdeling af efterskolen på en småø. En afdeling skal ligesom efterskolens hovedskole råde over egnede og tilstrækkelige elevværelser, lærerboliger, kostforplejnings- og opholdsarealer, undervisningslokaler og udstyr, således at der også på afdelingen er et kostskolemiljø, der kan danne ramme om efterskoleaktiviteter. Undervisningen på en afdeling skal leve op til de almindelige krav i loven, herunder bl.a. med hensyn til kursusbetingelserne i lovens § 15, til undervisningens tilrettelæggelse og til § 16 med hensyn til varighed og antal deltagere på et kursus. Efterskolen vil stadig være en skole med en bestyrelse og en forstander og som sådan alene modtage et grundtilskud efter lovens § 19. Denne mulighed vil styrke efterskolernes mulighed for at udbyde aktiviteter og undervisning tæt på naturen og havet og at tilbyde undervisning inden for f.eks. turisme, kystkultur, sport, udeliv og maritimt friluftsliv. Et eksempel på dette samspil mellem en efterskole og et naturområde ses i det forslag, som Magleby Fri- og Efterskole har udarbejdet om et tæt og lærerigt samarbejde med Øhavets Smakke- & Naturcenter på Strynø, jf. lovforslagets bilag 3. Udvalget vurderer, at dette kan gennemføres, hvis dette ændringsforslag vedtages.

Muligheden for at oprette afdelinger af en efterskole på en småø vil derudover have stor betydning for at fastholde og styrke bosætning, beskæftigelse og udviklingsmuligheder på småøer, præcis som det også bliver fremhævet i begrundelsen for, at frie grundskoler i 2016 fik mulighed for at få godkendt oprettelse af et skoletilbud på en af de 27 danske småøer som en afdeling af en fri grundskole på fastlandet, jf. bl.a. svar på lovforslagets spm. 1 og spm. 2.

Endelig vil dette ændringsforslag give skolerne endnu en grad af både øget fleksibilitet og friere rammer for deres virke, hvilket er et af hovedformålene med regeringens lovforslag.

Ændringsforslaget giver i den foreslåede § 6 d, stk. 3, undervisningsministeren bemyndigelse til at fastsætte de nærmere betingelser for godkendelse af, at en efterskole kan oprette og drive en afdeling på en småø i samme kommune som efterskolen. Det forudsættes derfor, at undervisningsministeren fastsætter regler, der bl.a. sikrer skolernes uafhængighed og undgår koncerndannelse samt sikrer et kostskolemiljø med mulighed for undervisning og samvær af tilstrækkelig kvalitet på såvel hovedskolen som afdelingen.

#### Til nr. 3

Forslaget om, at der kan ydes tillægstakst til 10 pct. af skolens årselevtal for gruppen af elever, som er indvandrere fra visse lande, og lovforslaget om, at der skal sikres tillægstakst for skoleophold på under 12 uger for flygtninge og indvandrere, var en del af det lovudkast, der blev sendt i høring i foråret 2017, jf. UNU alm. del – bilag 123 (folketingsåret 2016-17). Forslagene indgår imidlertid ikke i det fremsatte lovforslag.

Med dette ændringsforslag foreslås disse bestemmelser indsat i lovforslaget.

Ændringsforslaget indebærer, at den procentvise andel af en efterskoles årselevtal, for hvilke der kan ydes det særlige tilskud efter § 23 a, stk. 1, hæves fra 8 pct. til 10 pct. af en efterskoles årselevtal. Forslaget tilsigter at sikre en jævn fordeling mellem efterskolerne af unge indvandrere og efterkommere af disse fra visse lande, herunder flygtninge omfattet af lov om integration af udlændinge i Danmark og disse flygtnings børn.

Ændringsforslaget indebærer også, at kravet om, at eleven skal have gennemført mindst 12 uger af et kursus for at kunne medregnes i det særlige tilskud, udgår.

#### Til nr. 4

Af lovens § 23, stk. 6, fremgår det i dag, at »Staten yder til efterskoler et særligt tilskud til danskundervisning for tosprogede elever for at forbedre mulighederne for disse elever for uddannelse og integration i det danske samfund«. Det fremgår af § 23, stk. 7, at ministeren fastsætter de nærmere regler om betingelser for og beregning af tilskud m.v. Ministeren har brugt denne bemyndigelse til at fastsætte krav

om, at tillægstakst (i henhold til lovens § 23 a, stk. 6) til danskundervisning for tosprogede elever ydes for efterskoleelever, der har et andet modersmål end dansk, og som er danske statsborgere eller har varig opholdstilladelse i Danmark.

Med dette ændringsforslag ønsker forslagsstillerne at sikre, at tillægstakst til danskundervisning også kan ydes til tosprogede elever, der har en midlertidig opholdstilladelse og mulighed for senere at få varig opholdstilladelse. Den midlertidige opholdstilladelse kan vare i adskillige år, og det er netop i disse år, at behovet for undervisning i dansk som andetsprog er størst.

*Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) nfm. Alex Ahrendtsen (DF) Marlene Harpsøe (DF)*

*Dorthe Ullemose (DF) Marie Krarup (DF) Tilde Bork (DF) Anni Matthiesen (V) Peter Juel Jensen (V)*

*Jan E. Jørgensen (V) Louise Schack Elholm (V) Carl Holst (V) Jane Heitmann (V) Henrik Dahl (LA)*

*Laura Lindahl (LA) Brigitte Klitskov Jerkel (KF) Annette Lind (S) Lars Aslan Rasmussen (S)*

*Jan Johansen (S) Julie Skovsby (S) Mattias Tesfaye (S) Pernille Rosenkrantz-Theil (S) fmd.*

*Eva Flyvholm (EL) Jakob Sølvhøj (EL) Pernille Schnoor (ALT) Carolina Magdalene Maier (ALT)*

*Torsten Gejl (ALT) Marlene Borst Hansen (RV) Marianne Jelved (RV) Jacob Mark (SF)*

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

|                                      |    |                                    |   |
|--------------------------------------|----|------------------------------------|---|
| Socialdemokratiet (S)                | 46 | Socialistisk Folkeparti (SF)       | 7 |
| Dansk Folkeparti (DF)                | 37 | Det Konservative Folkeparti (KF)   | 6 |
| Venstre, Danmarks Liberale Parti (V) | 34 | Inuit Ataqatigiit (IA)             | 1 |
| Enhedslisten (EL)                    | 14 | Tjóðveldi (T)                      | 1 |
| Liberal Alliance (LA)                | 13 | Javnaðarflokkurin (JF)             | 1 |
| Alternativet (ALT)                   | 10 | Uden for folketingsgrupperne (UFG) | 1 |
| Radikale Venstre (RV)                | 8  |                                    |   |

**Oversigt over bilag vedrørende L 50**

| <b>Bilagsnr.</b> | <b>Titel</b>                                                  |
|------------------|---------------------------------------------------------------|
| 1                | Høringsnotat og høringssvar, fra undervisningsministeren      |
| 2                | Henvendelse af 11/10-17 fra Sammenslutningen af Danske Småøer |
| 3                | Henvendelse af 14/10-17 fra Magleby Fri- og Efterskole        |
| 4                | Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget  |
| 5                | Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget             |
| 6                | Udkast til betænkning                                         |
| 7                | 2. udkast til betænkning                                      |

**Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 50**

| <b>Spm.nr.</b> | <b>Titel</b>                                                                                                                                            |
|----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1              | Spm. om ministerens kommentar til henvendelse af 11/10-17 fra Sammenslutningen af Danske Småøer, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå |
| 2              | Spm. om kommentar til henvendelse af 14/10-17 fra Magleby Fri- og Efterskole, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå                    |